

## **SOVYETLER BİRLİĞİ HAKKINDA YALANLAR ve GERÇEKLER**

Mario Sousa

### **1) Hitler'den Hearst'e, Conquest'ten Soljenitsin'e**

Stalin döneminde, milyonlarca insanın hapsedildiği, Sovyetler Birliği'nin çalışma kamplarında infaz edildiği ya da açlıktan öldüğü söyleniyor. Günümüzde, Sovyetler Birliği çalışma kamplarının kurbanları, gulag kurbanları hakkında korkunç hikâyeler duymayan var mıdır?

Stalin döneminde açlıktan ölen milyonlarca insan ya da idam edilen milyonlarca politik muhalif hikâyelerinden haberdar olmayan var mıdır? Kapitalist dünyada, bu hikâyeler kitaplar, gazeteler, radyo, televizyon ve filmlerde temcit pilavı gibi karıştırılıp karıştırılıp sunulur. Son elli yılda, sosyalizmin kaç milyon kurban verdiği hakkında sözde hesaplar ölçüsüzce şişirilmiştir. Fakat, bu hikâyeler ve sayılar neyin nesidir, nereden çıkmaktadır? Tüm bunların arkasında ne var?

Dahası; bu hikâyeler doğru mudur? Önceleri gizli olan, 1989'da ise Gorbaçov tarafından tarihsel araştırmaya açılan Sovyetler Birliği arşivlerinde hangi bilgiler vardır? Sovyetler Birliği üzerine efsaneler yazanlar, Stalin yönetiminde ölen milyonlar hakkında bu masalların, arşivler açıldığında kanıtlanacağını iddia ediyorlardı. Böyle mi oldu? Gerçekte ne kanıtlandı?

Sovyetler Birliği arşiv araştırmalarının sonuçlarını inceleyen bu makalenin yazarı, Stalin yönetimindeki Sovyetler Birliği'nde gerçek mahkûm sayısı, hükümlülük süreleri, ölenlerin ve idama mahkûm olanların sayıları hakkında somut bilgiler verecek durumdadır. Gerçek, efsaneden oldukça farklıdır.

Ben İşveç Komünist Partisi KPML(r) üyesiyim. Makale parti gazetesi Proletären'de 1998 yılında yayınlanmıştır.

Hitler ile Hearst, Conquest ve Soljenitsin arasında dolaysız bir bağ vardır. 1933'de Almanya'da, dünya tarihine on yıllar boyu damgasını vuracak bir politik değişim yaşanıyordu. 30 Ocak günü, Hitler başbakan oluyor, vahşi ve yasa tanımaz yeni bir hükümet biçimi ortaya çıkıyordu. Naziler, iktidarlarını sağlamlaştırmak için aynı yılın 5 Martunda yeniden seçime gittiler, zafer kazanmak için ellerinde bulunan bütün propaganda imkânlarını kullandılar. Seçimlerden bir hafta önce, 27 Şubat'ta naziler parlamentoyu kundaklayıp bundan komünistleri sorumlu tuttular. Seçimde, naziler 17,3 milyon oy aldı ve 288 milletvekilliği kazandı, bu tüm oyların %48'i ediyordu (kasım 1932'de 11,7 milyon oy almış ve 196 milletvekili çıkarmışlardı). Komünist Parti yasaklandıktan sonra, Naziler sosyal-demokratları ve sendikal hareketi baskı altına aldılar, solcu erkek ve kadınlarla dolu ilk toplama kampları ortaya çıktı. Bu sırada, sağcıların da desteğiyle Hitler'in parlamento üzerinde ağırlığı artmaya devam etti. 24 Mart'ta Hitler parlamento, ülkeyi dört yıl boyunca parlamentoya danışmadan yönetmesi için kendisine mutlak iktidar verilmesini içeren bir yasa tasarısı sundu. Bu andan itibaren, Yahudiler'e karşı açık saldırılar başladı, komünistlerle solcu sosyal-demokratlardan sonra toplama kamplarına bunlar alındılar. Hitler mutlak iktidara sahip olmak için bir darbe yaptı, Almanya'nın silahlanmasına ve askeri gücüne sınırlama getiren 1918 anlaşmalarını reddetti. Almanya'nın yeniden silahlanması çok hızlı oldu. İşte Sovyetler Birliğinde ölen insanlar hakkında efsaneler bu uluslar arası politik ortamda ortaya çıktı.

### **2) Alman toprağı Ukrayna**

Alman hükümetinin başında Hitler'in yanında, Propaganda Bakanı Goebbels vardı, Alman halkının beynine nazi rüyasını yerleştirmeye görevli adam. Bu, geniş bir yaşam alanına (lebensraum) sahip Büyük Almanya'da saf bir ırk rüyasıydı. Bu lebensraum'un, Almanya'nın

doğusunda yer alan ve ülkenin kendisinden daha büyük olan bir parçası fethedilmeyi ve Alman ulusuyla birleşmeyi bekliyordu. 1925'te Mein Kampf'ta, Hitler Ukrayna'dan Almanya için vazgeçilmez bir bölge olarak bahsediyordu. Ukrayna ve Doğu Avrupa'nın diğer bölgeleri önce Almanya'nın olmalı, sonra da "uygun" hale getirilmeliydi. Nazi propagandasına göre, nazi kılıcı bu bölgeyi özgürleştirerek Alman ırkına boş alan sağlayacaktı. Alman teknolojisi ve endüstrisiyle, Ukrayna Almanya'yı besleyecek bir tarım bölgesine dönüştürülecekti. Fakat Almanlar önce Ukrayna'yı "aşağı yaratıklar"dan oluşan nüfusundan kurtarmalı, bunlar da nazi propagandasına göre, Alman evleri, fabrikaları ve tarlalarında – yani Alman ekonomisinin ihtiyaç duyduğu yerlerde- köle olarak çalıştırılmalıydılar.

Ukrayna ve diğer Sovyetler Birliği topraklarının ilhakı, Sovyetler Birliğiyle savaşılmasını, bu savaş da önceden hazırlık yapılmasını gerektiriyordu. Bu amaçla, Goebbels yönetimindeki Nazi propaganda bakanlığı, Ukrayna'da Bolşevikler tarafından yapıldığı iddia edilen bir soykırım yaygarası başlattı; köylüleri sosyalizmi kabul etmeye zorlamak için Stalin tarafından yapay olarak korkunç bir kıtlık yaratıldığı iddia edildi. Nazi kampanyasının amacı, uluslar arası kamuoyunu Ukrayna'nın Alman orduları tarafından "kurtarılmasına" hazırlamaktı. Yoğun çabalara ve İngiliz basınında çok sayıda propaganda metni yayınlanmasına rağmen, Ukrayna'daki sözde 'soykırım' hakkında nazi yaygarası dünya ölçeğinde başarıya ulaşmadı. Hitler ve Goebbels'in, Sovyetler Birliği hakkında dedikodu ve iftiralarmı yayabilmek için yardıma ihtiyaç duydukları açıktı. Bu yardımı ABD'de buldular.

### 3) William Hearst, Hitler'in arkadaşı

William Randolph Hearst Sovyetler Birliği'ne karşı psikolojik savaşta nazilere yardım eden bir mültimilyonerdir. Hearst çok büyük bir Amerikan basın patronuydu ve "sarı basın" denen şeyin, yani sansasyonel basının 'babası' olarak tanınıyordu. William Hearst kariyerine 1885 yılında baş redaktör olarak, bir maden endüstrisi milyoneri, senatör ve gazete sahibi olan babası George Hearst tarafından San Fransisco Daily Examiner gazetesinin başına getirilerek başladı.

Bu, Hearst'ün basın imparatorluğunun da başlangıcı oldu, Kuzey Amerikalıların gündelik hayatı ve düşüncesinde devasa etkisi olan bir basın imparatorluğuydu bu. Babasının ölümünden sonra, kendisine miras kalan tüm maden endüstrisi hisselerini sattı ve basın dünyasına yatırım yapmaya başladı. İlk satın aldığı New York Mourning Journal oldu, bu eski gazeteyi Hearst tamamen değiştirerek bir bulvar gazetesi haline getirdi. Dedikoduları ne fiyattan olursa olsun satın alıyor, anlatacak vahşet ya da suç olmadığına da saygıdeğer muhabir ve fotoğrafçıları bir şeyler 'düzenliyordu'. "Sarı basını" karakterize eden budur: yalanlar ve gerçek gibi servis edilmiş "düzmece" vahşet haberleri.

Bu yalanlar Hearst'ü bir milyoner ve basın dünyasında çok önemli bir adam yaptı. 1935'te, dünyanın en zengin adamlarından biri haline gelmişti, mal varlığının iki yüz milyon doları bulunduğu tahmin ediliyordu. Mourning Journal'ı aldıktan sonra, Hearst ABD'nin her yanında günlük ve haftalık gazeteler almaya ya da kurmaya koyuldu. 40'larda 25 günlük, 24 haftalık gazeteye, 12 radyo istasyonuna, 2 basın ajansına, filmlere reklâm sağlayan bir şirkete, Cosmopolitan sinema şirketine ve daha birçok şeye sahipti. 1948'de, ilk Amerikan televizyon kanallarından birini, Baltimore'dan yayın yapan BWAL tv'yi satın aldı. Hearst'ün gazeteleri günde 13 milyon satıyordu ve 40 milyon okuyucusu vardı. Amerikan yetişkin nüfusunun üçte birine yakını Hearst'ün bir gazetesini okuyordu. Dahası, dünyada milyonlarca insan basın ajansları, filmleri ve tercüme edilip çok miktarda basılan gazeteleri aracılığıyla Hearst'ten bilgi alıyordu. Bu sayılar Hearst'ün imparatorluğunun, uzun yıllar boyunca Amerikan politikasını, hatta dünya politikasını etkileme gücünün ne kadar büyük olduğunu gösteriyor. Örneğin, onun basını ABD'nin İkinci Dünya Savaşına Sovyetler Birliğinin yanında girmesine uzun süre karşı çıktı. Sonra da, 50'lerde McCarthyci antikomünist cadı avını destekledi.

William Hearst'ün dünya görüşü aşırı muhafazakâr, milliyetçi ve antikomünistti. Politikası aşırı sağcıydı. 1934'te Almanya'ya gitti ve Hitler tarafından bir misafir ve arkadaş olarak karşılandı. Seyahatinden sonra, Hearst'ün gazeteleri daha da gericileştiler, sosyalizme, özellikle de Sovyetler Birliği ve Stalin'e karşı her gün daha fazla makale yayınlamaya başladılar. Hearst, Hitler'in sağ kolu Goering'in bir dizi makalesini yayınlamaya başladığı Nazi propagandasına doğrudan katılmayı da denedi. Bununla birlikte, çok sayıda okuyucunun protestosu sonucu bu makalelerin yayını durdurmak ve piyasadan çekmek zorunda bıraktı.



Amerikan basın tekeli Hearst Corporation'ın sahibi, 1930'larda "Amerika'nın 1 numaralı faşisti" olarak tanınan William Randolph Hearst (ortadaki), 1934 yılında Nazi Almanyası'na yaptığı ziyaret sırasında. Soldan sağa: Bay Rockefeller, Hearst'ün özel sekreteri; Nazi lideri Alfred Rosenberg; William Randolph Hearst; Dr. Karl Borner, Nazi Dış İşleri Bürosu Basın Bölümü şefi; Thilo von Trotha, Rosenberg'in yaveri. Bu geziden ABD'ye döndükten birkaç ay sonra Hearst "Ukrayna'da açlık" propaganda kampanyasını başlattı.

Hitler'i ziyaret ettikten sonra, Hearst'ün sansasyonel basını Sovyetler Birliği'nde gerçekleşen korkunç olaylar hakkında "ifşaatlarla" dolmaya başladı: cinayetler, soykırım, kölelik, yöneticilerin sefahati ve halkın sefaleti, tüm bunlar büyük puntolarla manşetten veriliyordu. Malzeme de Nazi politik polisi Gestapo tarafından sağlanıyordu. Gazetelerin ilk sayfasında sık sık Sovyetler Birliği hakkında karikatürler ve sahte fotoğraflar yer alıyordu, elinde bir bıçak olan haydut Stalin karikatürü gibi. Bu makalelerin her gün ABD'de 40 milyon kişi, dünyada da daha milyonlarca kişi tarafından okunduğunu unutmamalıyım.

#### 4)Ukrayna'da kıtlık efsanesi

Hearst'ün Sovyetler Birliği'ne karşı ilk basın kampanyalarından biri Ukrayna'da sözde açlıktan ölen milyonlarca insan hakkındaydı. Bu kampanya 18 Şubat 1935'te, Chicago American gazetesinin 'Sovyetler Birliğinde 6 milyon insan açlıktan öldü' manşetiyle başladı. Nazi Almanyası'nın sağladığı malzemeyle, basın baronu ve nazi sempatisini William Hearst Bolşevikler tarafından yaratılan ve Ukrayna'da birkaç milyon kişinin ölümüne yol açan sözde soykırım hakkında hikâyeler üretmeye başladı. Gerçek ise oldukça farklıydı. Sovyetler Birliği'nde olan, 30'lu yılların başında, topraksız köylülerin zengin toprak sahibi kulaklara karşı ayaklandığı, kolektifleştirme ve kolhozların kurulması için savaştıkları benzeri görülmemiş bir sınıf savaşıydı.

Doğrudan ya da dolaylı olarak 120 milyon kadar köylüyü etkileyen bu devasa sınıf savaşı elbette üretimde sorunlara ve bazı bölgelerde hasat eksikliğine yol açtı. Daha az beslenen insanlar zayıfladı ve bu da salgın hastalıkların yayılmasını kolaylaştırdı. Bu hastalıklar o sırada tüm dünyada yaygındı. 1918-1920 arasında, bir İspanyol gribi salgını ABD ve Avrupa'da 20 milyon insanın ölümüne neden olmuş, kimse bu ülkelerin hükümetlerini kendi yurttaşlarını öldürmekle suçlamamıştı. Böyle bir salgına karşı bu hükümetler hiçbir şey yapamazdı. Ancak İkinci Dünya Savaşı sırasında penisilin bulunmasıyla böyle salgınların önüne geçilebildi. Bunun yaygınlaşması da 40'lı yılların sonunu buldu.

Ukrayna'da milyonlarca insanın açlıktan öldüğünü, bunun da komünistler tarafından bile bile yaratıldığını anlatan Hearst basınının makaleleri, inandırıcı ve detaylı bilgiler içeriyor görünüyordu. Hearst basını, bu yalanları gerçek gibi göstermek için her türlü aracı kullandı, böylece kapitalist ülkelerin kamuoyunu etkilemeyi ve bir anda Sovyetler Birliği'ne yüz çevirmesini sağlamayı başardı. Sovyetler Birliği üzerine belli başlı efsanelerden birinin kökeni budur. Sözde kıtlık hakkında batı basınının ifşaatlarına karşı Sovyetler Birliğinin açıklamalarını ve Hearst basınının yalanlarının nasıl üretildiğini sergilemelerini kimse dinlemek istemedi ve bu durum 1934'ten 1987'ye kadar sürdü! 50 yıldan uzun süre, her yeni kuşak Sovyetler Birliği sosyalizmine olumsuz gözle bakmalarına neden olan bu iftiralarla

beslendi.

### 5) 1988 yılında Hearst'ün medya imparatorluğu

William Hearst 1951 yılında Kaliforniya Beverley Hills'deki evinde öldü. Arkasında, halen gerici yazılarını dünyaya yayan bir medya imparatorluğu bıraktı. Bugün Hearst Corporation, yüzden fazla dergiye sahip ve on beş bin kişi çalıştıran dünyanın en büyük şirketlerinden biridir. Hearst imparatorluğu gazeteler, dergiler, kitaplar, radyolar, televizyon kanalları, kablolu yayınlar, basın ajansları ve internet yayınlarını içeriyor.

### 6) Gerçeğin ortaya çıkması için 52 yıl gerekiyor

Nazi dezenformasyon kampanyası İkinci Dünya savaşında Almanya'nın yenilgisiyle son bulmadı. Nazi yalanları CIA ve MI5 (İngiliz gizli servisi) tarafından devralındı ve Sovyetler Birliğine karşı soğuk savaş propagandasında önemli bir yer tuttu. İkinci Dünya Savaşından sonra McCarthyci antikomünist cadı avı, Ukrayna'da açlıktan ölen milyonlar masalını yaydı. 1953 yılında ABD'de bu konuyla ilgili bir kitap yayınlandı. Kitabın adı Kremlin'in Karanlık İşleri'di (Black Deeds of the Kremlin). Kitabın basımı, ABD'de bulunan, İkinci Dünya Savaşı sırasında nazilerle işbirliği yapmış Ukraynalı göçmenler tarafından finanse ediliyordu. Amerikan hükümeti bunları "demokrat" olarak tanıtır siyasi sığınma hakkı tanıdı.

80'li yıllarda Reagan başkan seçilip antikomünist seferine başladığında Ukrayna'da ölen milyonlar propagandası bir kez daha ortaya çıktı. 1984'te bir Harvard profesörü Rusya'da İnsanların Yaşamı (Human Life in Russia) adlı bir kitap yazdı ve 1934'te Hearst basını tarafından üretilen sahte bilgileri aynen tekrar etti. Böylece 1984'te, 30'lardan kalma nazi yalan ve çarpıtmaları yeniden ortaya çıktı, fakat bu sefer amerikan üniversitelerinin "saygınlığı" altında. Ancak bununla bitmedi. 1986'da aynı konuda Acı Hasat (Harvest of Sorrow) adlı, eski bir İngiliz gizli servisi üyesi, şimdiyse Kaliforniya'da Stamford Üniversitesi profesörü olan Robert Conquest tarafından yazılan bir kitap yayınlandı. Bu "iş" için Conquest Ukrayna Milliyetçi Örgütü'nden 80.000 dolar aldı. Aynı örgüt 1986'da çekilen Harvest of Despair (Umutsuz Hasat) filmi finanse etti, bu filmde Conquest'in yazdıklarından yararlanmıştı. Bu sırada ABD basınında, Ukrayna kıtlığının kurbanlarının sayısı 15 milyona çıkmıştı!

Hearst basınında yazılan ve kitaplarla filmlerde papağan gibi tekrar edilen Ukrayna'da açlıktan ölen milyonlarla ilgili sayılar tamamen çarpıtma ürünüdür. Kanadalı gazeteci Douglas Tottle bu çarpıtmaları 1987'de Toronto'da yayınlanan Fraud, Famine and Fascism – the Ukrainian genocide myth from Hitler to Harvard (Sahtekârlık, Kıtık ve Faşizm – Hitler'den Harvard'a Ukrayna Soykırımı efsanesi) adlı kitabında ayrıntılı olarak gösterdi. Tottle, diğer aldatmacaların yanında, özellikle açlıktan ölen çocukların yer aldığı korkunç sahneleri gösteren fotoğrafların 1922 yılında yayınlandığını, bunların 1918-1921 İç Savaşı sırasında Sovyetler Birliği'ne sekiz yabancı gücün müdahalesi nedeniyle yaşanan kıtlık ve savaş koşulları nedeniyle milyonlarca insanın öldüğü dönemde çekildiğini kanıtladı. Douglas Tottle "1934 kıtlığı" üzerine Hearst basınında yer alan sahte röportajlar hakkında gerçekleri de ifşa etti. Bu sözde kıtlık bölgelerinden uzun süre röportaj ve fotoğraflar yollayan muhabirlerden biri olan Thomas Walker, Ukrayna'ya hayatında hiç ayak basmamış, Moskova'da da sadece beş gün kalmıştı. Bu olgu, Amerikan gazetesi The Nation'ın Moskova muhabiri Louis Fischer tarafından da ifşa edildi. Fischer, Hearst basınına gerçek Moskova muhabiri M. Parrott'un, 1933 yılında Sovyetler Birliği'nde mükemmel hasat miktarı ve Ukrayna'da ekonomik kalkınma hakkında asla yayınlanmayan röportajlar yolladığını ortaya çıkardı. Tottle ayrıca Ukrayna'da sözde kıtlık hakkında röportajlar yayınlayan gazeteci "Thomas Walker"ın, gerçekte Colorado devlet hapisanesinden kaçmış Robert Green adlı biri olduğunu da kanıtladı. Bu Walker, daha doğrusu Green, ABD'ye dönünce tutuklanmış ve mahkemede Ukrayna'ya asla gitmediğini itiraf etmişti. Fakat 30'lu yıllarda Stalin tarafından yaratıldığı iddia edilen bir kıtlık nedeniyle kurban olan milyonlarca Ukraynalı hakkında bu yalanlar ancak 1987'de açığa çıktı! Böylece Hearst, Naziler, ajan Conquest ve diğerleri milyonlarca insanı yalanlar ve sahte röportajlarla kandırmış oldular. Bugün dahi Hearst'ün ve Nazilerin hikâyeleri sağcı çevrelerden para alan yazarlar tarafından yazılan kitaplarda tekrar edilmekte.

Hearst basını, ABD'nin çoğu eyaletindeki tekeli ve basın ajanslarının dünyadaki konumu sayesinde Gestapo'nun en büyük sözcüsüydü. Sermayenin yönettiği bir dünyada, Hearst Gestapo'nun yalanlarını onlarca gazete, radyo istasyonları, daha sonra da televizyon kanalları ve kablolu yayınlar tarafından dünyaya yayılan "gerçekler" haline getirmeyi başardı. Gestapo

yok olsa da Sovyetler Birliği'ndeki sosyalizme karşı savaş propagandası CIA tarafından aynen devam ettirildi. Amerikan basınının antikomünist kampanyası şiddetinden hiçbir şey yitirmedi. Önce Gestapo, sonra CIA himayesinde işler aynen devam etti.

### 7) Efsanenin başındaki adam Robert Conquest

Burjuva basınında son derece sık alıntılanan bu adam, gerçek bir burjuva düzeni yordakçısıdır. Sözde kıtlıktan ölen milyonlarca insan hakkında en fazla yazı yazan iki kişiden biri olduğu için özel bir ilgiyi hak ediyor. Sovyetler Birliği hakkında İkinci Dünya savaşı sonrası yayılan temel efsane ve yalanların kökeninde o bulunur. Conquest önce The Great Terror (Büyük Terör) (1969), sonra da Acı Hasat (1986) adlı kitaplarıyla tanındı. Conquest Ukrayna kıtlığında, Gulag çalışma kamplarında ve 1936-38 büyük duruşmalarında milyonlarca insanın öldüğünü yazdı, bunun için de İkinci Dünya savaşı sırasında Nazilerle işbirliği yapan, ABD'ye göçmüş ve sağ partilerde yer bulan Ukraynalıları bilgi kaynağı olarak gösterdi. Conquest'in birçok kahramanı, 1942'de Ukraynalı Yahudiler'in katledilmesine katılmış ve yönetmiş eski savaş suçluları olarak tanınıyor. Bu kişilerden birisi olan Mykola Lebed, savaştan sonra savaş suçlusu olarak mahkûm olmuştu. Lebed Nazi işgali sırasında Lvov'da güvenlik şefiydi ve 1942'de korkunç Yahudi kırımını yönetiyordu. 1949'da, CIA Lebed'i aldı ve dezenformasyon ajanı olarak çalışacağı ABD'ye götürdü.

Conquest'in kitapları korkunç ve ilkel bir antikomünist tarzda yazılmıştır. 1969 tarihli kitabında, 1932 ve 1933 yıllarında açlıktan ölenlerin 5-6 milyonu bulduğunu, bunların da yarısının Ukraynalı olduğunu anlatır. 1983'te Reagan'ın antikomünist seferi sırasında ise, kıtlığı 1937'ye kadar uzatmış ve kurbanların sayısını 14 milyona çıkarmıştır! Tam zamanında gelen bu açıklamalar ödüksüz kalmaz: 1986'da Reagan'ın seçim kampanyası sırasında Amerikan halkını bir Sovyet işgaline hazırlamak üzere bir broşür yazması için anlaşma yapar. Yazının başlığı şöyleydi: "Ruslar geldiğinde ne yapmalı – hayatta kalma kılavuzu"! Bir tarih profesörü için garip bir çalışma!

Aslında, hayatını önce gizli servislerin ajanı olarak, sonra yazar ve Kaliforniya Stamford Üniversitesi profesörü olarak Sovyetler Birliği ve Stalin üzerine yalanlar ve çarpıtmalarla kazanan bir kişiden söz ettiğimize göre bunda garip olan hiçbir şey yok. Conquest'in geçmişi, 27 Ocak 1978 tarihli Guardian'da yer alan, İngiliz gizli servisinin dezenformasyon bölümünün, yani Enformasyon Araştırma Kurumu'nun (Information Research Department – IRD) eski bir üyesi olduğunun açıklandığı bir makalede anlatıldı. IRD, 1947'de kurulmuş (başlangıçta Komünist İzleme Bürosu olarak), başlıca görevi politikacılar, gazeteciler ve kamuoyunu etkileyebilecek diğer kişiler arasında söylentiler yayarak tüm dünyada komünizmin etkisiyle mücadele etmek olan bir kurumdu. IRD'nin faaliyetleri, hem İngiltere hem de dünya çapında oldukça yaygındı. Aşırı sağla ilişkilerinin ortaya çıkması nedeniyle 1977'de resmi olarak lağvedildiğinde, sadece Büyük Britanya'da yüzden fazla ünlü gazetecinin IRD'yle bağlantı halinde olduğu ve makaleleri için düzenli olarak malzeme aldığı ortaya çıktı. Bu, Financial Times, The Times, Economist, Daily Mail, Daily Mirror, The Express, The Guardian ve diğerleri gibi pek çok büyük İngiliz gazetesi için kuraldı. Guardian tarafından ortaya çıkarılan olgular gizli servislerin gazeteleri manipüle etme ve geniş bir kitleye ulaşma gücü hakkında bilgi veriyor.

Robert Conquest 1956'ya kadar IRD için çalıştı. Onun "çalışmaları" Sovyetler Birliğinin sözde "kara kitabı"na katkıda bulundu: gerçek gibi sunulan ve kamuoyunu etkilemek için yayılan sahte hikâyeler. IRD'yi resmen terk ettikten sonra, IRD yardımıyla kitaplar yazmaya devam etti. 1937 yılında Sovyetler Birliği'nde yaşanan iktidar mücadelesi hakkında yavan bir eser olan Büyük Terör adlı kitabı, gerçekte gizli servisler için çalıştığı sırada yazdığı yazıların bir derlemesiydi. Kitap IRD'nin desteğiyle yazıldı ve yayınlandı.

Yayının üçte biri, genellikle CIA kaynaklı kitapların yayın ve dağıtımını yapan Praeger Press tarafından dağıtıldı. Kitabın hedefi üniversitelileri, gazetecileri, radyo ve televizyonu etkileyip, yalanların halka yayılmasının sürekliliğini sağlamaktı. Conquest halen sağcı tarihçiler için Sovyetler Birliği tarihi üzerine en önemli kaynaklardan biri olmaya devam etmektedir.

### 8) Aleksandr Soljenitsin

Bu isim daima Sovyetler Birliğinde hayatını ya da özgürlüğünü kaybeden sözde milyonlarca insan üzerine kitaplar ve makalelerle bağlantılı oldu: Rus yazar Aleksandr Soljenitsin. Soljenitsin kapitalist dünyada 60'ların sonunda The Gulag Archipelago (Gulag Takımadaları)

adlı kitabıyla ünlendi. Kendisi de 1946 yılında anti-Sovyet propaganda yaptığı için karşı-devrimci faaliyetten 8 yıl çalışma kampı cezası aldı. Soljenitsin'e göre, Sovyet hükümeti Hitler'le uzlaşma yolu bulsaydı İkinci Dünya Savaşında Nazi Almanyası'yla savaş önlenebilirdi. Sovyet hükümetini ve Stalin'i savaşın Sovyet halkına korkunç etkileri bakımından Hitler'den daha çok sorumlu olmakla suçladı. Nazilere duyduğu sempatiyi saklamadı. Bunun üzerine hain olarak mahkûm oldu.

Soljenitsin'in kitapları Sovyetler Birliğinde ilk kez Nikita Kruşçev'in izni ve desteğiyle 1962'de yayınlanmaya başladı. İlk kitabı bir mahkûmun hayatını anlattığı Ivan Denisoviç'in yaşamından bir gün oldu. Kruşçev Stalin'in sosyalist mirasıyla savaşmak için Soljenitsin'in metinlerini kullandı. 1970'te Gulag Takımadaları kitabıyla Nobel edebiyat ödülünü aldı. Kitabı kapitalist ülkelerde bolca dağıtılmaya başladı ve yazarı emperyalizmin Sovyetler Birliği sosyalizmiyle savaşımında en etkili araçlarından biri haline geldi. Çalışma kampları üzerine yazıları Sovyetler Birliği'nde ölen milyonlar hakkında propagandaya eklendi ve kapitalist medyada gerçeğin yansıması gibi sunuldu. 1974'te, Soljenitsin Sovyet vatandaşlığından ayrıldı ve önce İsviçre'ye, ardından ABD'ye göçtü. Bu sırada, kapitalist basın tarafından en büyük özgürlük ve demokrasi savaşçısı kabul ediliyordu. Nazi sempatisi, sosyalizme karşı propaganda savaşımını engellememesi için saklandı.

ABD'de, Soljenitsin sık sık önemli konferanslara katıldı. Örneğin, 1975'te AFL-CIO sendikası kongresinin en önemli konuşmacısıydı. 15 Temmuz 1975'te, Amerikan Senatosuna dünyanın durumuyla ilgili bir sunum yapmaya bile çağırıldı! Konuşmaları büyük şiddet ve kışkırtma içeriyor, en gerici konuların propagandasını yapıyordu. Örneğin, ABD'nin Vietnam'a yeniden saldırması için ajitasyon yapmaktan çekinmemiştir. Dahası: Portekiz'de kırk yıllık faşizmin ardından ordunun solcu subayları 1974'te bir halkçı devrim sonucunda iktidarı aldığında Soljenitsin Portekiz'e Amerikan'ın askeri müdahalesi için yaygaraya başladı, ona göre ABD müdahale etmezse bu ülke Varşova Paktı'na katılacaktı! Soljenitsin Portekiz'in Afrika kolonilerinin bağımsızlıklarının tanınmasına da hep karşı çıktı.

Açık ki Soljenitsin'in konuşmalarının temeli sosyalizme karşı sonu gelmez kirli savaşın ibarettir - iddiaları Sovyetler Birliği'nde idam edilen milyonlardan Kuzey Vietnam'da tutsak edilen ve köleleştirilen on binlerce Amerikalı hakkında masallara kadar varıyordu! Kuzey Vietnam'da Amerikalıların zorunlu çalışmaya tabi tutulduğu hakkında Soljenitsin'in fikirleri Rambo filmlerine ilham kaynağı oldu. ABD ile Sovyetler Birliği arasında barış lehinde yazmaya cesaret eden Amerikalı gazeteciler Soljenitsin tarafından potansiyel hain olarak ilan edildi. "Tank ve uçak bakımından ABD'den beş ya da yedi kat üstün" olduğunu iddia ettiği Sovyetler Birliği'yle baş edebilmek için silahlanmanın hızlandırılması propagandası yaptı. Hatta Sovyetler Birliği'nin elinde ABD'dekinin iki, üç hatta beş katı kadar atom bombası olduğunu savunuyordu. Soljenitsin'in Sovyetler Birliği hakkında sözleri aşırı sağın görüşlerini temsil ediyordu. Fakat faşizme desteğinde daha da ileri gitti.

### 9) Franco faşizmine destek

Franco'nun 1975'te ölümüyle, faşist İspanyol rejimi politik yapı üzerinde hâkimiyetini kaybetmeye başladı. 1976 başında da İspanya'da yaşanan olaylar dünya kamuoyunun ilgisini çekmeye başladı. Demokrasi ve özgürlük için grevler ve gösteriler oluyordu. Franco'nun ardılı kral Juan Carlos toplumsal kaynaşmayı yatıştırabilmek için ülkeyi yavaş yavaş liberalleştirmek zorunda kaldı.

İspanyol politik tarihinin bu en önemli anında, Aleksandr Soljenitsin Madrid'de ortaya çıktı ve 20 Mart cumartesi akşamı en çok televizyon izlenen saatte Directissimo adlı televizyon programında konuştu. Sorulacak soruları önceden bilen Soljenitsin, gerici açıklamaların her türlüünü yapmak için bu kürsüyü kullandı. Amacı kralın sözde liberalleştirme uygulamalarını desteklemek değil, aksine demokratik reformlara karşı çıkmaktı. Televizyondaki röportajında, 110 milyon Rus'un sosyalizm yüzünden öldüğünü ilan etti ve "Sovyet halkının köleliğiyle İspanyolların özgürlüğünü" karşılaştırdı. "İlerici çevreleri", İspanya'da diktatörlükten başka bir şey görmeyen "ütopyacıları" da suçladı. "İlerici" derken demokratik muhalefette yer alan herkesi kast ediyordu; liberal, sosyal-demokrat ya da komünist fark etmeksizin. "Geçen sonbahar" diyordu Soljenitsin "dünya kamuoyu İspanyol teröristlerin" [Franco rejiminin idama mahkûm ettiği İspanyol anti-faşistler] "geleceğinden kaygılandı. İlerici kamuoyu her zaman, bir yandan terörist eylemlere destek verirken diğer yandan politik reformlar talep ediyor... Hızlı bir demokratik reform isteyenler yarın ya da yarından sonra ne olacağını biliyorlar mı? İspanya yarın demokrasiyle tanışabilir ama yarından sonra demokrasinin totalitarizme dönüşmesini kim engelleyecek?" Gazeteciler

bunun özgürlük karşıtı bir rejimi desteklediği anlamına gelip gelmediğini sorduklarında, Soljenitsin şöyle yanıtladı: “Özgürlüğün olmadığı tek bir yer biliyorum o da Rusya’dır.” Soljenitsin’in televizyondaki açıklamaları İspanyol Faşizmine açık bir destekti, ki bu ideolojiyi halen savunmaktadır.



Aleksandr Soljenitsin, geleneksel tarzda bir faşist ve Çaracı, Franco ve Hitler sempatisanı. Sovyet ceza sistemi ve Sovyet insanının yaşamıyla ilgili dehşet tablolarının bir yaratıcısı olarak Batı’da uzun süre saygın bir "özgürlük savaşçısı" ve bir "edebiyat dehası" olarak göklere çıkarıldı. Soğuk savaş döneminde best-seller olan kitaplarını bugün kimse okumuyor.

Soljenitsin’in ABD’de 18 yıllık sürgünden sonra medya sahnesinde görülmemeye ve kapitalist hükümetlerden daha az destek bulmaya başlamasının nedenlerinden biri budur. Kapitalistler için Soljenitsin, Sosyalizme karşı kirli savaşlarında kullanacakları gökten zembille inmiş bir hediyeydi, fakat her şeyin bir sınırı var. Kapitalist yeni Rusya’daki politik gruplara Batı’nın desteğini belirleyen, bu grupların kanatları altında Rusya’da azami kâr getiren tatlı işlere girişip girişemeyecekleridir. Rusya’nın geleceğinde politik rejim olarak faşizm iş dünyası için faydalı görünmüyor. Bu yüzden Soljenitsin’in Rusya için politik programının Batı’dan destek bulma şansı yok. Soljenitsin’in Rusya’nın politik geleceği için istediği, basitçe Çarın otokratik yönetimiyle Rus Ortodoks Kilisesinin tarihi birliğinin geri gelmesi! Böyle bir politik aptallığa destek vermekte en berbat emperyalistin bile çıkarı olamaz. Batı’da hâlâ Soljenitsin’e destek arayanlar bunun için aşırı sağcı taşkafalara bakmak zorundalar.

#### 10) Naziler, polis ve faşistler

Böylece, Sovyetler Birliğinde öldüğü ya da hapsedildiği iddia edilen milyonlarca kurbanla ilgili efsanelerin en saygın üreticileri arasında Nazi taraftarı William Hearst, gizli ajan Robert Conquest ve faşist Aleksandr Soljenitsin’i buluyoruz. Conquest, verdiği bilgiler dünya kapitalist medyası tarafından yaygın olarak kullanılmaya başladıktan sonra başrolde yer aldı, bu bilgiler bazı üniversitelerde derslere konu oldu. Şüphesiz, kitapları dezenformasyon sanatı bakımından birer şaheserdi. 70’lerde ise, Soljenitsin’den ve Andrei Sakharov, Roy Medvedev gibi bir dizi bir dizi ikinci sınıf muhaliften büyük yardım aldı. Buna, şurada burada Sovyetler Birliğinde ölen ve hapsedilenler üzerine atıp tutan ve burjuvazi tarafından ödüllendirilen sayısız insan ekleniyor. Fakat bu tarih çarpıtıcıları ne yaparlarsa yapsınlar, konu hakkında gerçek sonunda aydınlandı. Gorbaçov’un, partinin gizli arşivlerinin tarihsel araştırmaya açılması direktifinin sonucunu hiçbir tahmin edemezdi.

#### 11) Milyonlarca ölü tahminini veren sahtekârca yöntemler

Sovyetler Birliği’nde ölen milyonlar hakkında spekülasyon, kirli propaganda savaşının bir parçasıydı, işte bu nedenle Sovyet açıklamaları ne ciddiye alındı, ne de kapitalist basında yer bulabildi. Sermaye tarafından satın alınan ‘uzmanlar’ kurgularını yaymak için diledikleri kadar yer bulurken, bu açıklamalar görmezden gelindi. Hem de ne kurgular! Conquest ve diğer ‘eleştirmenler’ tarafından oraya atılan milyonlarca ölü ve hükümlü iddialarının ortak yanı, yanlış istatistiksel kestirimlere ve hiçbir bilimsel temeli olmayan tahmin yöntemlerine dayalı olmalarıydı.

Conquest, Soljenitsin, Medvedev ve diğerleri, nüfus bilgilerini Sovyetler Birliği istatistiklerinden aldılar ve ülkenin tarih boyunca değişen durumuna bakmadan keyfi nüfus artışı hesapları yaptılar. Böylece belli bir yılın sonunda şu kadar kişinin hayatta olması gerektiği, eksik kalanların sosyalizm tarafından öldürülmüş ya da hapsedilmiş olduğu sonucuna vardılar. Yöntem basit olduğu kadar sahtekârcaydı.

Eğer batı ülkeleri söz konusu olsaydı, bu tarz “ifşaat” asla kabul edilmezdi. Böyle bir çarpıtmayı profesör ve tarihçiler protesto ederdi. Fakat Sovyetler Birliği söz konusu olunca kabul edildi. Bunun nedenlerinden birisi bu profesör ve tarihçilerin mesleki ilerlemelerini mesleki dürüstlüğü önünde tutmasıydı.

Sonuç olarak, bu “eleştirmenlerin” hesaplamaları neye varıyor? Robert Conquest’e göre (1961’de yapılan bir hesaplamayla) 30’ların başında altı milyon insan açlıktan ölmüştü. 1986’da, Conquest bu sayıyı şişirerek on dört milyona çıkardı. Gulag çalışma kamplarında ise 1937 yılında, parti, ordu ve devlet aygıtı içinde temizlik başlamadan önce beş milyon mahkûm vardı. 1937-38 yıllarındaki temizlikten sonra buna yedi milyon mahkum daha eklendi, böylece 1939 yılında çalışma kamplarının nüfusu on iki milyona çıktı. Üstelik bu 12 milyon sadece siyasi hükümlülerin sayısıydı! Bu kamplarda adi hükümlüler de vardı, sayıları ise siyasi hükümlüleri kat kat aşırıyordu. Bu demektir ki Conquest’e göre Sovyetler Birliği çalışma kamplarında 25-30 milyon mahkum bulunuyordu.

Ölü sayılarına gelince, Conquest’e göre, 1937 ile 1939 arasında bir milyon siyasi mahkûm idam edilmiş, 2 milyonu ise açlıktan ölmüştü. Böylece Conquest’e göre 1937-39 temizliklerinin toplamı, 3 milyonu hapiste ölen 9 milyon kişiye ulaştı. Bu hesaplar Conquest tarafından “istatistiksel uyarlamaya” tabi tutularak 1930-1953 yılları arasında Bolşeviklerin en az 12 milyon siyasi hükümlüyü öldürdüğü sonucuna ulaşıldı. 30’lu yıllarda kıtlık nedeniyle öldükleri hesaplanan 14 milyon kişi buna eklenince ölü toplamı 26 milyonu buluyordu. En son istatistik manipülasyonlarından birinde de, 1950 yılında Sovyetler Birliği’nde 12 milyon siyasi tutuklu olduğunu açıkladı.

Aleksandr Soljenitsin de Conquest’le hemen hemen aynı istatistik yöntemleri kullandı. Fakat bu sözde bilimsel yöntemleri farklı başlangıç değerlerine uygulayarak çok daha uç sayılara ulaştı. Conquest’in 1932-33 yıllarında açlıktan ölenler hakkında 6 milyonluk hesabını kabul etti. Fakat 1936-39 temizliğinde, her yıl en az bir milyon kişinin öldüğüne inanıyordu. Buradan yola çıkarak, tarımda kollektifleştirmenin başlamasıyla Stalin’in 1953’te ölümü arasında geçen sürede komünistlerin 66 milyon kişiyi öldürdüklerini hesapladı. Sovyet hükümeti İkinci Dünya Savaşı’nda ölen 44 milyon Rus’tan da sorumluydu. Soljenitsin’in çıkarımına göre, “sosyalizm 110 milyon Rus’un canına mal olmuştu”. Hükümlü sayısına gelince, ona göre 1953’te çalışma kamplarında 25 milyon kişi bulunuyordu.

## 12) Gorbaçov arşivleri açıyor

Yukarıdaki fantezi ürünü rakamlar altmışlı yıllarda yayınlandı ve burjuva basını tarafından bilimsel olduğu iddia edilen yöntemlerle elde edilen gerçeğe uygun bilgiler gibi sunuldu. Bu üretimin ardında başta CIA ve MI5 olmak üzere batı gizli servisleri vardı. Medyanın kamuoyu üzerinde etkisi o kadar büyük ki bu sayılar batı insanların çoğu tarafından kabul edilmiş durumda. Bu utanılası durum gittikçe kötüleşti. Soljenitsin ve Andrei Sakharov, Roy Medvedev gibi bilinen “eleştirmenler” sayıklamalarına Sovyetler Birliği’nde karşılık bulamazken, durum 1990’da değişti. Gorbaçov yönetiminde ortaya çıkan yeni “özgür basın” ile birlikte, sosyalizme karşı çıkan her şey olumlu gibi gösterildi, bunun da yıkıcı sonuçları oldu. Sosyalizmin öldürdüğü ya da hapsettiği insan sayısı üzerine, komünizmin milyonlarca “kurbanı” üzerine görülmemiş bir spekülasyon başladı.

Yeni özgür basının histerisi Conquest’le Soljenitsin’in değirmenine su taşıdı. Fakat bu arada Gorbaçov yeni basının isteği üzerine Merkez Komitesinin arşivlerini tarihsel araştırmaya açtı. Komünist Parti Merkez Komitesi arşivlerinin açılması kördüğümün çözülmesinde iki nedenle belirleyici oldu: Birincisi, arşivler gerçeklerin ortaya çıkmasını sağlayacak olguları içeriyordu. Ancak daha önemlisi, ölen ve hapsedilen insan sayısı üzerine kaygısızca spekülasyon yapanlar yıllarca, arşivler kamuya açıldığında bu varsayımların kanıtlanacağını iddia edegelmişlerdi. Conquest, Sakharov, Medvedev ve diğer hepsi bunu iddia ettiler. Fakat arşivler açılıp araştırmaların sonuçları yayınlanmaya başlayınca garip bir şey ortaya çıktı. Bir anda, hem Gorbaçov’un basını hem de ölü ve hükümlüler üzerine spekülasyon yapanlar arşiv araştırmalarına tüm ilgilerini kaybettiler.



Rus tarihçiler Zemskov, Dougin ve Kslevjnuk'un Komünist Parti Merkez Komitesi arşivlerinin araştırılması sonucu ulaştığı bulgular 1990'da bilimsel yayınlarda yayınlandı ama fark edilmedi. Tarihsel araştırmaların sonuçları "özgür basın" ölümleri ve hükümlüler hakkında tahminlerinin tam tersini gösteriyordu. Bu nedenle bu çalışmalar yayılmadı. Basının histerisiyle boy ölçüşemeyen küçük bilimsel çevrelerde dolaşılar. Conquest ve Soljenitsin'in yalanları ise eski Sovyet nüfusunun geniş bölümünde yayıldı. Rus araştırmacıların Stalin yönetiminde ceza sistemi üzerine bulguları batı gazete ve televizyonlarında da tamamen görmezden gelindi. Neden?

### 13) Rus araştırmalarının sonuçları

Sovyet ceza sistemi üzerine araştırma sonuçları toplam yaklaşık 9.000 sayfa tutuyor. Çok sayıda yazar var ancak en ünlüleri Rus tarihçiler V. N. Zemskov, A. N. Dougin ve O. V. Kslevjnuk. Çalışmaları batıda, batılı araştırma arkadaşları sayesinde yayınlandı. Burada yararlandığımız iki çalışmadan birisi, 1993 Eylülünde Fransa'da Histoire dergisinde yayınlanan CNRS (Centre National de la Recherche Scientifique - Ulusal Bilimsel Araştırma Merkezi) araştırma müdürü Nicolas Werth'in makalesi; diğeri Riverside Kaliforniya Üniversitesi tarih profesörü J. Arch Getty, CNRS araştırmacısı G. T. Rittersporn ve Rus Tarih Enstitüsü (Ruya Bilimler Akademisi'ne bağlı bir kurum) üyesi V. N. Zemskov'un birlikte hazırladıkları ABD'de American Historical Review'de yayınlanan makaledir. Bugün, konu üzerine aynı araştırma gruplarına üye başka kişiler tarafından birçok kitap yayınlanmış durumda. Devam etmeden önce, bu bilim adamlarının hiçbirinin sosyalist sistemi savunmadıklarını belirtmek istiyorum. Aksine, burjuva ve anti-sosyalist görüşlere sahipler, hatta kimisi gerici düşünceleri savunuyor. Okuyucu aşağıda söylenenlerini bir "komünist komplodan" kaynaklandığını düşünmesin. Bu araştırmacılar yalnızca Conquest, Soljenitsin, Medvedev ve diğerlerinin yalanlarını ortaya çıkarmaya çalıştılar. Mesleki dürüstlüğü her türlü kaygının önünde tuttuklarını ve propaganda amaçlarına hizmet etmeyeceklerini gösterdiler.

Rus araştırmalarının sonuçları Sovyet ceza sistemi hakkında birçok soruya cevap veriyor. Araştırmacılar özellikle en çok tartışılan dönem olan Stalin dönemine yoğunlaştılar. Bir dizi basit soru soracağız ve yanıtlarını Histoire ve American Historical Review dergilerinde arayacağız. Sovyet ceza sistemi hakkında bilgi edinmenin en iyi yolu budur.

1. Sovyet ceza sisteminin yapısı nasıldır?
2. Siyasi ve adi toplam kaç hükümlü vardı?
3. Çalışma kamplarında kaç kişi öldü?
4. 1953'ten önce, özellikle de 1937-1938 temizliğinde kaç kişi idama mahkum edildi?
5. Ortalama hükümlülük süresi ne kadardı?

Bu sorulara cevap verdikten sonra, Sovyetler Birliği'nde ölü ve hükümlüler söz konusu olduğunda genellikle ön plana çıkan iki grubu tartışacağız: 1930'da yargılanan kulaklar ve 1936-38'de mahkûm olan karşı devrimciler.

### 14) Ceza sisteminde çalışma kampının yeri

Sovyet ceza sisteminin yapısıyla başlayalım. 1930'dan sonra, Sovyet ceza sistemi hapisane, çalışma kampı (gulag), çalışma kolonileri (gulag), özel açık alanlarda tutukluluk ve para cezası uygulamalarının içeriyordu. Tutuklananlar genellikle normal bir hapisaneye konuluyor ve soruşturma sırasında suçsuz bulunurlarsa serbest kalıyor, suçlu oldukları düşünülürse yargılanıyorlardı. Mahkemeye çıkan kişi de suçsuz bulunup serbest bırakılır ya da hüküm giyerdi. Suçlu bulunan para ya da hapis cezasına çarptırılır, ya da nadiren idam edilirdi. Para cezası belirli bir süre alacağı maaştan kesilirdi. Suçun niteliğine bağlı olarak gidilecek hapisaneler değişik tipteydi.

Gulag çalışma kamplarına, ciddi suçlar işleyenlerle (cinayet, hırsızlık, tecavüz, ekonomik suçlar vs.) birlikte karşı devrimci faaliyetler nedeniyle mahkûm olanların çoğu gidiyordu. 3 yıldan fazla ceza alanlar da bu çalışma kamplarına gönderilebilirdi. Çalışma kampında bir süre geçirdikten sonra, hükümlü bir çalışma kolonisi ya da özel açık bölgeye gönderilebilirdi.

Çalışma kampları hükümlülerin sıkı gözetim altında yaşayıp çalıştığı çok geniş bölgelerdi. Çalışmaları ve topluma yük olmamaları gerekli görülüyordu. Sağlıklı hiçbir insan aylak kalamazdı. Bugün bazıları bunu sert bulabilir, fakat kural buydu. 1940'ta böyle 53 çalışma

kampı vardı.

Diğer yandan 425 çalışma kolonisi mevcuttu. Bunlar çalışma kamplarından çok daha küçük, daha serbest ve daha az gözetlenen birimlerdi. Daha hafif ceza alanlar ve daha önemsiz siyasi suçlar işleyenler buralara gönderilirdi. Fabrika ya da tarlalarda çalışır ve sivil halka iç içe yaşarlardı. Çoğu zaman maaşları diğer işçilerle aynı olurdu.

Özel açık alanlar genellikle kollektifleştirme sırasında mülksüzleştirilmiş kulaklar gibi sürgünlerin yer aldığı tarım alanlarıydı. Hafif siyasi suçlardan hüküm giyenler de cezalarını burada çekebilirdi.

### 15) 9 milyon değil 454.000

İkinci soru kaç politik, kaç adi hükümlü olduğuydu. Bu soru hapistekilerle birlikte çalışma kampları ve çalışma kolonilerinde bulunanları da kapsıyor (kolonilerde kısmi bir serbestliğine olduğu bilinse de). Aşağıdaki tablo American Historical Review dergisinde yayınlandı ve ceza sisteminin merkezi yönetime bağlandığı 1934'ten Stalin'in ölüm yılı olan 1953'e kadar geçen yirmi yılı kapsıyor.

Yıllar	Gulag çalışma kamplarında bulunan hükümlüler	Bunların içinde karşı-devrimci olanlar		Hayatını kaybedenler		Serbest kalanlar	Kaçanlar	Gulag çalışma kolonilerinde bulunanlar	Hapishanelerde mahkum sayısı	Her yıl 1 Ocak tarihi itibarıyla toplam rakam
		Sayı	%	Sayı	%					
1934	510,307	135,190	26.5	26,295	5.2	147,272	83,490			510,307
1935	725,438	118,256	16.3	28,328	3.9	211,035	67,493	240,259		965,697
1936	839,406	105,849	12.6	20,595	2.5	369,544	58,313	457,088		1,298,494
1937	820,881	104,826	12.8	25,378	3.1	364,437	58,264	375,488		1,196,369
1938	996,367	185,324	18.6	90,546	9.1	279,966	32,033	885,203		1,881,570
1939	1,317,195	454,432	34.5	50,502	3.8	223,622	12,333	355,243	350,538	2,022,976
1940	1,344,408	444,999	33.1	46,665	3.5	316,825	11,813	315,584	190,266	1,850,258
1941	1,500,524	420,293	28.7	100,997	6.7	624,275	10,592	429,205	487,739	2,417,468
1942	1,415,596	407,988	29.8	248,877	17.6	509,538	11,822	360,447	277,992	2,054,035
1943	983,974	345,397	35.6	166,967	17.0	336,135	6,242	500,208	235,313	1,719,495
1944	663,594	268,861	40.7	60,948	9.2	152,113	3,586	516,225	155,213	1,335,032
1945	715,506	283,351	41.2	43,848	8.1	336,750	2,196	745,171	279,969	1,740,646
1946	600,897	333,833	59.2	18,154	3.0	115,700	2,642	956,224	261,500	1,818,621
1947	808,839	427,653	54.3	35,668	4.4	194,886	3,779	912,794	306,163	2,027,796
1948	1,108,057	416,156	38.0	27,605	2.5	261,148	4,261	1,091,478	275,850	2,475,385
1949	1,216,361	420,696	34.9	15,739	1.3	178,449	2,583	1,140,324		2,356,685
1950	1,416,300	578,912	22.7	14,703	1.0	216,210	2,577	1,145,051		2,561,351
1951	1,533,767	475,976	31.0	15,587	1.0	254,269	2,318	994,379		2,528,146
1952	1,711,202	480,766	28.1	10,604	0.6	329,446	1,253	793,312		2,504,514
1953	1,727,970	465,256	26.9	5,825	0.3	937,352	785	740,554		2,468,524

Yukarıdaki tablodan bir dizi sonuç çıkarılabilir. Öncelikle, bu sayıları Robert

Conquest'inkilerle kıyaslayabiliriz. Bu adam, örneğin 1939'da çalışma kamplarında 9 milyon siyasi hükümlü bulunduğunu ve ayrıca 3 milyonun da 1937-39 arasında hapishanelerde öldüğünü yazıyordu. Conquest'in burada sadece siyasi hükümlülerden bahsettiğini unutmayalım. Bunun yanında, siyasi hükümlülerden çok daha fazla adi hükümlü olmalıydı. Conquest'e göre 1950'de 12 milyon siyasi tutuklu vardı!

Gerçek ortaya çıkınca, Conquest'in sahtekârlığının boyutu ortaya çıkmış oldu. Söylediği sayılardan hiçbiri gerçeğe yaklaşmıyordu bile. 1939'de, kamp, hapishane ve kolonilerdekiler birlikte toplam 2 milyon hükümlü vardı. Conquest'in söylediği gibi 9 milyon değil, 454.000 siyasi hükümlü vardı. 1937-1939 arasında çalışma kamplarında ölenlerin sayısı 3 milyon değil 160.000'di. 1950'de çalışma kamplarında 12 milyon değil 578.000 siyasi hükümlü vardı! Unutmayalım ki bu Conquest halen antikomünist sağ propagandanın temel referanslarından birisidir ve sağcı sözde aydınlar arasında tanrısal bir konumdadır. Kamplarda 60 milyon kişinin öldüğünü söyleyen Soljenitsin'in sayıları hakkında ise yorum yapmaya bile gerek yok. Bu zırvaları ancak bir deli ortaya atabilir.

Bu dolandırıcıları bırakıp gulag istatistiklerinin somut analizine yoğunlaşalım. İlk soru, bu hükümlü sayısından hangi sonucun çıkarılacağıdır. Bu 2,5 milyon sayısı ne ifade eder? Hüküm görmüş her insan toplumun her yurttaşa tam bir yaşam sağlayacak kadar gelişmediğini gösteriyor. Bu açıdan, 2,5 milyon hükümlü toplumun bir eleştirisini temsil ediyor.

### 16) İç ve dış tehdit

Bu ceza sisteminin uygulandığı koşulları iyi açıklamak gerekir. Sovyetler Birliği feodalizmi yeni devirmişti, bu toplumsal mirasın bireylere etkisi toplumun sırtında bir yük durumundaydı. Çar yönetimi gibi geri bir sistemde işçiler aşırı yoksul bir yaşama mahkûmdu, insan yaşamının pek az bir değeri vardı. Hırsızlık ve şiddet, sınırsızca cezalandırılıyordu. Monarşiye karşı isyanlar çoğu zaman katliamlar, idamlar ve aşırı uzun hapis cezalarıyla bastırılıyordu. Toplumsal ilişkiler ve buna eşlik eden düşünce alışkanlıklarının evrimi için uzun bir zaman gerekmesi Sovyetler Birliğinin suçlulara karşı tutumunun gelişmesini etkiliyordu.

Dikkate alınması gereken diğer bir faktör, 30'lu yıllarda 160-170 milyon arası nüfusa sahip Sovyetler Birliği'nin, dış güçler tarafından ciddi olarak tehdit edilmesi idi. 30'lu yıllarda Avrupa'nın yaşadığı büyük politik değişikliklerin ardından Nazi Almanya'sının saldırısı tehdidi büyümüşü, Slav halkı için bir yok olma tehlikesi ortaya çıkmıştı. Batı bloğu da müdahale hırsıyla yanıyordu. Bu durumu Stalin 1931'de şu cümlelerle özetledi: "Sanayileşmiş ülkelerin 50 ile 100 yıl gerisindeyiz. Bu mesafeyi 10 yılda kapatmalıyız. Varlığımızı sürdürmemiz buna bağlıdır." On yıl sonra, 22 Haziran 1941'de, Sovyetler Birliği, Nazi Almanya'sı ve müttefikleri tarafından işgal edildi.

Sovyet toplumu 1930 ile 1940 arasında büyük çaba harcadı, kaynakların çoğu da yaklaşan savaşa karşı savunmayı hazırlamaya harcadı. İşçiler zor şartlarda çalıştılar, bunu da kişisel çıkarlarını gözetmeden yaptılar. Günde 7 saate düşmüş olan çalışma süresi 1937'de uzadı, 1939'da fiilen her cumartesi normal bir çalışma gününe dönüştü. Bu zor dönemde, yaklaşık iki on yıl boyunca (30'lar ve 40'lar) toplumun üzerine çöken, 25 milyon insanın ölmesine ve ülkenin yarısının yanıp kül olmasına neden olan savaş ortamında, insanlar birbirlerine ne kadar yardım etmeye çalışırlarsa çalışsınlar suçlarda artış yaşandı.

Son derece zorlu koşullarda, Sovyetler Birliği en fazla 2,5 milyon hükümlüye sahip oldu, başka bir ifadeyle yetişkin nüfusun %2,4'ü kadar. Bu sayı hakkında ne düşünmeliyiz? Az mıdır, çok mu? Karşılaştıralım.

### 17) ABD'de daha fazla hükümlü var

Örnek olarak, -1996 yılında- 252 milyon nüfusu olan, dünyanın kaynaklarının %60'ını kullanan dünyanın en zengin ülkesi ABD'ye bakalım. Kaç mahkûm var? Ne bir savaş ne de ekonomik dengesini bozan toplumsal bir sarsıntı yaşamayan bu ülkenin durumu nedir?

Ağustos 1997'de gazetelerde yer alan kısa bir basın bildirisinde, FLT-AP basın ajansı (Associated Press) 1996 yılı için 5,5 milyon rakamı verilerek, ABD'de hiçbir zaman bu kadar çok hükümlü olmadığı belirtiliyordu. Bu 1995'e göre 200.000 kişilik bir artışı ifade ediyor ve ABD'de hükümlülerin yetişkin nüfusa oranı %2,8'e varıyor. Bu veriler incelemek isteyenler

için ABD adalet bakanlığında mevcuttur (adalet istatistikleri bürosunun web sayfası: <http://www.ojp.usdoj.gov/bjs>). Bugün ABD'de hükümlü sayısı Sovyetler Birliğinde ulaştığı en yüksek rakamdan 3 milyon fazladır! Daha önemlisi, yetişkin nüfusun en fazla %2,4'ü hüküm giymişti, ABD'de bu oran %2,8'dir ve artmaktadır! Amerikan adalet bakanlığının 18 Ocak 1998 tarihli basın bildirisine göre, 1997 yılında hüküm giyenlerin sayısı bir önceki yıla göre 96 100 kişi artmıştı.

Sovyetler Birliği çalışma kamplarına gelince, tutukluluk koşullarının zor olduğu doğrudur, fakat ya bugün şiddetin, uyuşturucu trafiğinin, fuhuşun, cinsel saldırıların (her yıl hapishanelerde 290.000 tecavüz vakası) yayıldığı Amerikan hapishanelerinin durumu! Üstelik tüm tarihindeki refah seviyesinin doruğundan olan bir toplumda!

### 18) Önemli bir faktör: Tıbbi malzeme eksikliği

Şimdi üçüncü soruya cevap verelim. Çalışma kamplarında kaç kişi öldü? Sayı her yıl değişmekte, fakat 1934'teki %5,2 oranının 1953'te %0,3'e düştüğü görülüyor. Çalışma kamplarındaki ölümlerin nedeni, toplumun tümünü de etkileyen, özellikle salgın hastalıklara karşı ihtiyaç duyulan genel tıbbi malzeme eksikliğiydi. Bu sorun çalışma kamplarıyla sınırlı değil, toplumun tümünü hatta dünyanın büyük kısmını etkiliyordu. Bu durum ancak, bulunuşu ve yaygın kullanımı İkinci Dünya savaşı sonrası gerçekleşen antibiyotikler sayesinde değişti. En kötü yıllar barbar nazilerin tüm Sovyet vatandaşlarına iğrenç koşullar dayattıkları savaş yıllarıydı. Bu 4 yıl boyunca, yarım milyondan fazla kişi çalışma kamplarında öldü, bu sayı incelediğimiz yirmi yıl içinde ölenlerin toplamının yarısına eşit. Ancak aynı sırada serbest insanların 25 milyonunun savaş nedeniyle öldüğünü hatırlayalım. 1950'de Sovyetler Birliği'nde koşullar düzeldiğinde ve antibiyotik kullanımı başladığında hapiste ölen hükümlü oranı %0,3'e düştü.

Dördüncü soruya geçelim. 1953 yılına kadar, özellikle de 1937-38 temizliği sırada kaç kişi idam edildi? Conquest Bolşeviklerin 1930-1953 arasında çalışma kamplarında 12 milyon hükümlüyü öldürdüğünü söylüyordu. Bunların bir milyonu da 1937-38 yıllarında öldürülmüş olacaktı. Soljenitsin çalışma kamplarında ölen on milyonlardan bahsediyordu, bunun da 3 milyonu sadece 1937-38 arasında öldürülmüştü. Sovyetler Birliğine karşı propaganda savaşı için bu sayılar imal edildi. Başka bir örnek, yazar Olga Shatunovskaya, 1937-38 temizliğinde 7 milyon kişinin öldüğünü söylüyor.

Sovyet arşivlerinden çıkan belgeler ise başka türlü konuşuyor. Şunu baştan belirtelim ki idam cezası alanların sayısı hakkında bilgiler farklı arşivlerde bulunuyordu ve araştırmacılar yaklaşık bir değere ulaşabilmek için verileri bir araya getirmek zorunda kaldılar, bu nedenle çift sayma ve gerçekte olandan daha büyük bir sayıya ulaşma riskini göze almak zorunda kaldılar. Yeltsin tarafından Sovyet arşivleriyle ilgilenme görevi verilen Dmitri Volgokonov'a göre, 1 Ekim 1936 ile 30 Eylül 1938 arasında askeri mahkemelerde 30.514 kişi idama mahkûm edilmişti. Şubat 1990'da basında yer alan bir KGB belgesinde ise, 1930'dan 1953'e kadar geçen 23 yıllık sürede karşı-devrimcilik suçundan 786.098 kişinin idama mahkûm olduğu yazıyordu. KGB'ye göre bu mahkûmiyetlerden 681.692'si 1937 ile 1938'de gerçekleşti. KGB'nin söylediğini kontrol etmek mümkün değil fakat bu bilgi güvenilir görünmüyor. Yalnız iki yıl içinde bu kadar çok kişinin idam edilmesi oldukça zor. 1990'ın Kapitalist yanlısı KGB'sinin sosyalist yanlısı eski KGB ile ilgili verdiği bilgilere inanılabilir mi? En azından, KGB'nin söz konusu 23 yılla ilgili kullandığı istatistiklerin kapitalist KGB'nin iddia ettiği gibi sadece karşı-devrimcilerin idamını mı yoksa hem karşı-devrimcileri hem de adi suçluları mı içerdiğini kontrol etmek gerekir. Arşivler idama mahkûm adi suçlularla karşı-devrimcilerin sayısının yaklaşık olarak eşit olduğu sonucuna götürüyor.

Buradan çıkarabileceğimiz sonuç, 1937-38 yıllarında idama mahkûm olanların Batı propagandasında yer aldığı gibi milyonlara değil, yüz bine yakın olduğudur.

Tüm idam cezalarının uygulanmadığını da eklemek gerekir. Ölüm cezalarının büyük bölümü çalışma kampı cezasına çevrilmiştir. Adi suçlularla karşı-devrimciler arasında ayırım yapmak gerekir. İdama mahkûm olanların çoğu cinayet ya da hırsızlık gibi büyük suçlar işlemiştir. 60 yıl sonra, çoğu ülkede bu suçların aynı şekilde cezalandırıldığını görmekteyiz.

Hapis cezaları ne kadar sürüyordu? Hapis cezalarının uzunluğu Batı propagandasında en utanmaz söylentilere konu oldu. Genellikle Sovyetler Birliğinde insanın tüm yaşamını hapiste geçirdiği ve asla hapisten çıkmadığı söyleniyordu. Bu tamamen yanlıştır. Stalin döneminde hapse gidenlerin büyük çoğunluğu için hapis süresi en fazla beş yıldır. American

Historical Review’de yer alan istatistikler bize gerçekleri gösteriyor. 1936 yılında Rusya Federasyonunda adi suçluların aldıkları cezalar: beş yıla kadar %82,4; beş ile on yıl arası %17,6. 1937 öncesi mümkün olan en yüksek ceza on yıldır. 1936 yılında sivil mahkemelerde mahkûm olan siyasi suçluların aldığı cezalar: beş yıla kadar %44,2; beş ile on yıl arası %50,7. En uzun cezaların çekildiği gulag çalışma kampları için 1940 yılına ait istatistikler beş yıla kadar olan cezaların %56,8; beş ile on yıl arası cezaların %42,2 olduğunu gösteriyor. On yıldan fazla ceza alanların oranı sadece %1’dir.

1939 için Sovyet mahkemelerinin istatistiklerine sahibiz. Ceza süreleri şöyledir: beş yıla kadar, %95,9; beş ile on yıl arası, %4; on yıldan fazla, %0,1. Görüldüğü gibi Sovyetler Birliğinde sonsuza kadar süren cezalar, Batı’da sosyalizmle savaşmak için yayılmış bir masaldır.

### 19) Sovyetler Birliği hakkında yalanlar

Kısaca tarihsel araştırmalardan bahsedelim. Rus tarihçiler tarafından yapılan araştırmalar kapitalist dünya üniversite ve okullarında elli yıldır anlatılandan baştan aşağı farklı bir gerçeklik sunuyor. Bu elli yıllık soğuk savaş boyunca her yeni kuşağa Sovyetler Birliği hakkında yalanlar aktarıldı ve bu yalanlar insanları oldukça etkiledi. Bu, Fransız ve Amerikan araştırmacıların raporlarında da görülebilir. Hükümlü ve ölü sayısını gösteren tablo ve sayılar bu uzmanlar arasında yoğun tartışma konusu olagelmıştır. Fakat dikkat edilmesi gereken, hüküm giyenlerin suçlarının hiç tartışılmadığıdır. Kapitalist propaganda Sovyet suçlularını hep masum kurbanlar olarak göstermiş, araştırmacılar da bu düşüncüyü sorgulamadan benimsemiştir. Araştırmacılar istatistik incelemesini bırakıp yorumlamaya giriştiklerinde burjuva ideolojileri baskın çıkmış, çoğu zaman da şüpheli sonuçlara götürmüştür. Böylece Sovyet ceza sisteminin mahkûm ettikleri suçsuz oluverir. Fakat bunların çoğu hırsız, katil, tecavüzcü ve benzeridir. Böyle suçlular Avrupa ya da ABD’de olsalar basın tarafından asla masum sayılmazlardı. Fakat Sovyetler Birliğinde suç işledikleri için, durum değişiyor. Bir katil ya da sabıkalı bir tecavüzcüyü masum ilan etmek gerçekten garip bir durum. Sovyet adaleti incelenirken, en azından şiddet suçları incelenirken birazcık sağduyuya sahip olmak gerekir. Mahkûmiyetleri tartışırken olmasa bile, en azından mahkûmların kim olduğunu incelerken buna ihtiyaç var.

### 20) Kulaklar ve karşı-devrim

Karşı-devrimcilere gelince, bakalım onlar ne ile suçlanmış. Sorunun önemini gösteren iki örnek alalım: Birincisi 30’ların başında mahkûm edilen kulaklar, diğeri 1936-37’de mahkûm olan komplocu ve karşı-devrimciler.

Kulaklardan (zengin köylüler) bahseden raporlarda, 381.000 aile, yani 1,8 milyon kişinin sürüldüğü söyleniyor. Bunların küçük bir kısmı çalışma kamplarına ya da çalışma kolonilerine gönderilmiş. Peki bunlar neden mahkum olmuşlardı?

Zengin Rus köylüleri, kulaklar, yoksul köylüleri yüzlerce yıl sınırsız bir baskı ve sömürü altında tuttular. 1927’de 120 milyon köylüden 110 milyonu yoksulken 10 milyon kulak refah içindeydi. Yoksul köylüler devrimden önce en sefil şartlarda yaşıyordu. Kulakların zenginliği yoksul köylülerin ucuz emeğine, ödedikleri vergiler ve rantlara dayanıyordu. Yoksul köylüler kolektif çiftliklerde birleşmeye başlayınca, kulakların temel gelir kaynağı da yok olmaya başladı. Fakat kulaklar yenilgiyi kabul etmek istemediler. Kıtlık yaratarak sömürülerini devam ettirmek istediler. Kulak silahlı çeteleri kolektif çiftliklere saldırdı, yoksul köylüleri ve parti üyelerini katletti, tarlaları ateşe verdi ve hayvanları öldürdü. Yoksul köylüleri açlık içinde bırakarak yoksulluğu ve kendi üstünlüklerini kabul ettirmeye çalışıyorlardı. Sonrasında olaylar bu katillerin istediği gibi gelişmedi. Yoksul köylüler devrimin desteğine sahiptiler ve yenilen, hapsedilen, sürülen ve çalışma kampına alınan kulaklara baskın çıktılar.

10 milyon kulaktan 1,8 milyonu sürüldü ya da hüküm giydi. 120 milyon insanın katıldığı Sovyet kırlarında yaşanan bu kitlesel sınıf savaşında haksızlıklar yapılmış olabilir. Ama bunun için, daha iyi bir yaşam ve çocuklarına aç cahiller olarak kalmayacakları iyi bir hayat sunabilme mücadelesi veren yoksul ve ezilmişleri suçlayabilir miyiz? Onları yeteri kadar “medeni” olmamakla ya da acımasız olmakla gerçekten suçlayabilir miyiz? Yüzlerce yıl medeniyetten hiç faydalanmamış insanları medeni olmamakla kim suçlayabilir? Yoksul köylüleri sömüren kulaklar yıllar boyu medenice ya da merhametli mi davrandılar?

### 21) 1937 temizliği

Partide, orduda ve devlet aygıtında temizliği takip eden 1936-38 büyük duruşmalarında mahkum edilen karşı-devrimcilerle ilgili ikinci örneğimizin kökeni Rus devrim tarihine uzanıyor. Çara ve Rus burjuvazisine karşı zafere milyonlarca insan katılmış, bunlardan partiye katılan birçoğu ise bunu proletarya ve sosyalizm uğruna yapmamıştı. Fakat sınıf savaşının durumu nedeniyle çoğu kez yeni militanları test etme fırsatı bulunamamıştı. Kendilerine sosyalist diyen ve Bolşevik partisiyle çatışan kimileri bile sonradan Komünist Partiye kabul edildi. Bu yeni üyelerden bazıları, sınıf mücadelesini yürütme becerilerine göre Bolşevik Partisi, devlet ve silahlı kuvvetlerde önemli konumlara geldiler. Genç Sovyet devleti için zor bir dönemdi ve kadro eksikliği –hatta sırf okuryazar insanların azlığı- partiyi yeni kadroları kabul etmede daha az seçici davranmak zorunda bıraktı. Bu sorun nedeniyle zamanla partiyi iki kampa bölen bir çelişki doğdu- bir yanda sosyalist bir toplum kurmak için mücadeleyi ileri götürmek isteyenler, diğer yanda sosyalizmi inşa etmek için koşulların olgunlaşmadığını, bu nedenle sosyal-demokrasıyla yetinmek gerektiğini savunanlar. Bu fikirler, partiye 1917’de katılan ve zamanla önde gelen bazı Bolşeviklerin desteğini elde eden Troçki’den doğuyordu. İlk Bolşevik programa karşı birleşik muhalefet alternatif bir program ortaya attı ve 27 Aralık 1927’de oylamaya koyuldu. Bu oylamadan önce partide yıllar süren bir tartışma yaşandı ve hiçbir tartışmaya yer vermeyecek bir sonuç ortaya çıktı. Muhalefet, 725.000 kayıtlı seçmenden 6.000’inin oyunu aldı, bu partinin %1’inden azının birleşik muhalefeti desteklediğini ifade ediyordu.

Oylamadan sonra muhalefet, Komünist Parti ve Merkez Komiteye karşı çalışmaya başladı. Komite bu bloğun belli başlı liderlerini partiden uzaklaştırmaya karar verdi. En önde gelen şahsiyet olan Troçki sınır dışı edildi. Ancak muhalefetin hikâyesi bununla bitmedi. Piyatakov, Radek, Preobrajenski ve Smirnov gibi troçkist yöneticilerin birçoğuyla birlikte Zinovyev, Kamanev ve Zvdekin özeleştiriler verdiler. Hepsi partiye geri alındı, parti ve devlette konularına geri döndüler. Sonunda, muhalefetin yaptığı özeleştirinin gerçeğe uymadığı ortaya çıktı, çünkü Sovyetler Birliğinde sınıf savaşımının her şiddet kazanışında eski muhalefetin yöneticilerinin karşı-devrimci tarafa geçtiği görülüyordu. Bu muhaliflerin çoğu yeniden sürüldüler ve 1937-38 yıllarında durum tamamen netlik kazanmadan önce yeniden kabul edildiler.

## 22) Endüstriyel sabotaj

1934 Aralık ayında, partinin Leningrad il başkanı ve Merkez Komitesinin en önemli isimlerinden biri olan Kirov’un öldürülmesi, gizli bir örgütün varlığını ortaya çıkaran bir soruşturmaya yol açtı. Bu örgüt partiyi ve hükümeti şiddet yoluyla ele geçirmek için komplolar hazırlıyordu. Daha açıkçası, 1927’de kaybettikleri politik mücadeleyi, devlete karşı şiddet yöntemleriyle kazanmayı umuyorlardı. Temel olarak da endüstriyel sabotaj, terörizm ve yolsuzluktan yararlanıyorlardı. Muhalefetin yönlendiricisi Troçki bu eylemleri dışarıdan yönetiyordu. Endüstriyel sabotaj Sovyet devletine korkunç zararlar verdi, birçok makineyi tamiri imkânsız bir hale getirdi. Madenler ve fabrikalarda çok büyük üretim düşüşü yaşandı.

Sorunu 1934 yılında ilk ortaya koyanlardan biri, Sovyetler Birliği’yle başmühendis olarak çalışmak üzere sözleşme yapan yabancı uzmanlardan Amerikalı mühendis John Littlepage oldu. Littlepage 1928-1937 arası on yılını maden endüstrisinde, özellikle de altın madenlerinde çalışmakla geçirdi. 1939 tarihli Sibirya Altınının Peşinde adlı kitabında şunları yazdı: “Uzak durabildiğim sürece Rusya’daki politik oyunların inceliklerine hiç ilgi duymadım, fakat işim gereği Sovyet endüstrisinde ne olup bittiğini incelemek zorundaydım. Sonunda Stalin ve arkadaşlarının, en kötü düşmanlarının hiçbir şeyden memnun olmayan devrimci komünistler olduklarını anlamalarının oldukça uzun sürdüğüne kesin kanaat getirdim.”

Littlepage kişisel deneyiminin, hükümeti devirmek için endüstriyel sabotajı deneyen büyük bir komplonun var olduğunu ortaya koyan resmi açıklamalarla onaylandığını da yazdı. Daha 1931’de Ural ve Kazakistan bakır ve kurşun madenlerinde çalışırken sorunun varlığını hissetmişti. Bu madenler, ağır sanayi ikinci başkanı Piyatakov’un yönetimindeki büyük bir sanayi kompleksinin parçasıydı. Madenler hem üretim hem de çalışan işçilerin güvenliği açısından felaket bir durumdaydı. Littlepage sabotajın iyi örgütlendiği ve sanayi kompleksinin başından kaynaklandığı sonucuna vardı.

Littlepage’in kitabı Troçkist muhalefetin bu karşı-devrimci eylemler için gerekli parayı nereden bulduğunu da anlatıyor. Gizli muhalefetin çoğu üyesi yabancı fabrikalara verilen

makine siparişlerinde konumlarını kullanarak, ödenen ücrete göre çok kalitesiz makinelerin alınmasını sağladılar. Yabancı üreticiler fiyat farkını Troçki'nin örgütüne veriyor, Troçki ve Sovyetler Birliği'ndeki komplodaki suç ortakları bu fabrikalara sipariş vermeye devam ediyorlardı.

### 23) Hırsızlık ve yolsuzluk

Bu iş Littlepage tarafından 1931 ilkbaharında madenlere asansör almak üzere bulunduğu Berlin'de fark edildi. Piyatakov tarafından yönetilen Sovyet heyetinde Littlepage asansörlerin kalitesini kontrol edecek ve alımı onaylayacak uzman olarak bulunuyordu. İşe yaramaz kalitesiz asansörlerle ilgili bir sahtekârlık tespit etti, fakat bunu Piyatakov'a ve diğer heyet üyelerine iletildiğinde soğuk bir şekilde karşılandı, sanki bu olayı gizlemek istiyorlar hatta bu alımları onaylaması için ısrar ediyorlardı. Littlepage bunu kabul etmedi. Önce bunun basit bir yolsuzluk meselesi olduğunu ve heyet üyelerinin asansörleri satan şirketten rüşvet aldığını düşündü. Fakat büyük 1937 duruşmaları sırasında Piyatakov troçkist blokla bağlantısı olduğunu açıklayınca, Berlin'de şahit olduğu bu olayın basit bir rüşvet meselesi olmadığını anladı. Elde edilen para Sovyetler Birliği'nde bulunan gizli muhalefetin sabotaj, terörizm, yolsuzluk ve propagandayı içeren faaliyetlerini finanse etmede kullanılıyordu.

Böylece ortaya çıktı ki Batı burjuva basınının çok sevdiği Zinovyev, Kamanev, Piyatakov, Radek, Tomski, Buharin ve diğerleri Sovyet halkı ve parti tarafından kendilerine emanet edilen mevkileri, devletin parasını çalmak ve bu parayı sabotajlar düzenleyip Sovyet sosyalist toplumuna karşı savaşacak sosyalizmin düşmanlarıyla işbirliği yapmakta kullanıyorlardı.

### 24) Bir darbe planı

Hırsızlık, sabotaj ve yolsuzluk kendi başlarına ciddi suçlardı ama muhaliflerin eylemleri daha da ileri gitti. Komünist Parti Merkez Komitesi'nin en önemli üyelerinin katledilmesiyle başlayan, tüm Sovyet yöneticilerinin ortadan kaldırılmasını hedefleyen bir darbe komplosu hazırlandı. Darbenin askeri işleri Mareşal Tuhaçevski tarafından yönetilen bir grup general tarafında yönetiliyordu.

Kendisi de troçkist olan, hem Stalin hem Sovyetler Birliğine karşı birçok kitabın yazarı Isaac Deutscher'e göre, darbe Kremlin'e ve Moskova, Leningrad gibi büyük şehirlerin en önemli karargâhlarına yönelik bir askeri operasyonla başlayacaktı. Gene Deutscher'e göre, komplo Tuhaçevskiyle birlikte ordu politik komiseri Gamarnik, Leningrad komutanı General Yakir, Moskova askeri akademisi komutanı General Uboreviç ve bir süvari komutanı olan General Primakov tarafından yönetiliyordu.

Mareşal Tuhaçevski eski çar ordusunda bir subayken devrimden sonra Kızıl orduya katılmıştı. 1930'da, subayların %10'u (yaklaşık 4.500 kişi) eski çar subaylarındandı. Birçoğu burjuva görüşlerini değiştirmemişler ve harekete geçmek için fırsat kolluyorlardı. Bu fırsat muhalefetin darbe hazırlamasıyla ortaya çıktı.

Bolşevikler güçlüydü, ama sivil ve askeri komplocular daha güçlü hale gelmek için büyük çaba harcadılar. 1938'de kamuya açık yargılanmasında Buharin'in yaptığı itiraflara göre, troçkist muhalefetle Nazi Almanyası arasında karşı-devrimci darbe başarılı olursa Ukrayna'yı kapsayan geniş toprakların Almanya'ya bırakılmasını içeren bir anlaşma yapıldı. Darbeyi destekleme karşılığında Nazi Almanyası'nın payı bu olacaktı. Buharin anlaşmadan, bu konuda Troçki'den direktif alan Radek aracılığıyla haberdar olmuştu. Sosyalist devleti yönetmek ve savunmak için yüksek sorumluluk verilen bu komplocular sosyalizmi yıkmaya çalışıyordu. Her şeyden önce, bu olanların Nazi tehlikesinin zaman geçtikçe büyüdüğü ve Nazi ordularının Avrupa'yı tehdit etmeye, Sovyetler Birliği'ni de işgal etmeye hazırlandığı 30'lu yıllarda olduğu akılda tutulmalıdır. Komplocular kamuya açık bir yargılamanın sonucunda vatana ihanet suçundan ölüme mahkûm edildiler. Sabotaj, terörizm, yolsuzluk ve cinayetten, ülkenin bir kısmını Nazilere hediye etmekten suçlu bulunanlar başka bir şey bekleyemezdi. Bunlara masum kurbanlar olarak demek, gerçekten abartı olur.

### 25) Daha fazla yalan

Batı propagandasının Robert Conquest aracılığıyla Kızılordu temizliği üzerine ne yalanlar uydurduğuna bakmak ilginç olur. Conquest Büyük Terör adlı kitabında, 1937'de Kızılordu'da 70.000 subay ve komiser bulunduğunu, bunların yarısının (15.000 subay ve 20.000 komiser) siyasi polis tarafından tutuklanıp idam edildiğini ya da ömür boyu çalışma

kamplarına gönderildiğini yazdı. Kitapta yer alan diğer şeyler gibi bu iddianın da gerçekte bir ilgisi yoktu. Tarihçi Roger Reese, Kızılordu ve Büyük Temizlik adlı kitabında ordu içindeki 1937-38 temizliğinin gerçek boyutunu gösterdi. Kızılordu ve hava kuvvetleri subay ve siyasi komiserlerinin sayısı 1937 yılında 144.300 iken 1939'da 282.300'e yükselmişti. 1937-38 temizliklerinde 34.300 subay ve siyasi komiser atıldı. Bununla birlikte 1940'ta bu kişilerin 11.596'ı geri alındı ve mevkilerine döndü. Demek ki 1937-38 temizliklerinde 22.705 subay ve siyasi komiser atıldı (yaklaşık 13.000'i subay, 4.700 havacı subay ve 5.000 siyasi komiser), Conquest'in söylediği gibi tüm subay ve siyasi komiserlerin yarısı değil %7,7'si. Elimizdeki tarihsel verilere göre bu %7,7'den bir kısmı ihanetten hüküm giymiş fakat büyük çoğunluğu sivil hayata dönmüştür.

Son bir soru. 1937-38 büyük duruşmaları bize ne anlatıyor? Örnek olarak, gizli muhalefette çalışan en üst düzey parti görevlisi Buharin'in duruşmasını ele alalım. Yargılamanın tamamına katılan dönemin ABD Moskova büyükelçisi ünlü hukukçu Joseph Davies, Buharin'in tüm duruşmalar süresince serbestçe konuştuğunu ve kendini savunabildiğini ifade etmişti. Davies, Washington'a yazdığı mektupta, duruşmalara katıldıktan sonra sanığın suçlu olduğuna inandığını, diğer diplomatların da aynı şekilde, ciddi bir komplonun açığa çıkarıldığını düşündüğünü yazmıştı.

## 26) Tarihten öğrenelim

Üzerine binlerce yalancı makale ve kitap yazılan, olayları çarpıtan yüzlerce film çekilen Stalin dönemi Sovyet ceza sistemi tartışmasından önemli dersler çıkartılabilir. Olgular bir kez daha burjuva basınında sosyalizm hakkında yayınlanan söylentilerin büyük çoğunluğunun yanlış olduğunu ortaya çıkarmıştır. Sağcılar, basın, radyo ve televizyon sayesinde hayatımızı yönetebilir, kafa karıştırabilir, doğruyu çarpıtabilir ve birçok insanın bu yalanlara inanmasını sağlayabilir. Sağcıların yaydığı her hikâye tersi kanıtlanana kadar yanlış sayılmalıdır. Tedbirli davranmak için sayısız neden var. Rus araştırma raporlarında yanlışlıkları tamamen açığa vurulmasına rağmen sağcılar son elli yıldır söylenen yalanları aynen yeniden üretiyor. Sağ tarihsel mirasını devam ettiriyor: aynı yalanı doğru kabul edilene kadar defalarca tekrarlama. Batıda Rus araştırma raporları yayınlanınca, çeşitli ülkelerde, bu araştırmalara gölge düşürmek ve eski yalanları yeni doğrularmış gibi halka sunmak için bir sürü kitap yazıldı. Bunlar baştan sona komünizm ve sosyalizmle ilgili yalanlarla dolu iyi pazarlanan kitaplardır.

Sağcı yalanlar bugünkü komünistlerle mücadele edebilmek için tekrarlanıyor. İşçilerin kapitalizm ve neo-liberalizme alternatif bulamamaları için tekrarlanıyorlar. Bunlar geleceğe dair bir hedefi, sosyalist toplumu, gösterebilecek tek grup olan komünistlere karşı kirli savaşın bir parçasıdır. Eski yalanlarla dolu yeni kitapların basılmasının nedeni budur.

Tüm bunlar, sosyalist bakış açısına sahip herkese yeni bir görev yüklüyor. Komünist gazeteleri burjuvazinin yalanlarına karşı savaşan işçi sınıfının gerçek gazeteleri haline getirme sorumluluğunu üstlenmeliyiz! Bu şüphesiz bugünün sınıf savaşında önemli bir görevdir ve yakın gelecekte yeniden ortaya çıkacaktır.

İsveç KPML(r) üyesi Mario Sousa tarafından 1998 yılında yazılmıştır.

*Stalin Arşivi* çeviri birimi tarafından Türkçeleştirilmiştir. (Şubat 2006)

**Stalin Arşivi**



